

Thorbecke Inspiratie 15 & 22 april 2020

Op 15 en 22 april waren de eerste twee Thorbecke-sessies over vernieuwing lokale democratie & bestuur. We hebben vooral veel lokale voorbeelden uitgewisseld en een aantal vragen besproken.

Het ging ook vrij snel tijdens de sessies en de deelnemers wilden de informatie nog even rustig na kunnen lezen. Daarom hebben we de opbrengst uit de twee sessies voor jullie onder elkaar gezet. Veel inspiratie!

Heb je vragen, suggesties of een vernieuwend lokaal democratieproject? Meld deze dan bij thorbecke2024@vng.nl!

Thorbecke experimenten: update!

Democratische vernieuwers opgelet! We zijn in januari gestart met een nieuw project: Thorbecke 2024 – Toekomstverkenning maatwerkdemocratie & bestuur. Over experimenten bij gemeenten om onze lokale democratie en bestuur te vernieuwen. Hiervoor werken we samen met Lucas de Man (Stichting Nieuwe Helden) aan een vijftal thema-filmpjes over democratische en bestuurlijke vernieuwing. Naast de verschillende democratische/bestuurlijke uitdagingen, worden hierin ook prikkelende voorbeelden uit binnen- en buitenland geschetst en bieden ze aanknopingspunten voor je eigen gemeente? De filmpjes worden gelanceerd in het najaar van 2020. Zie voor meer informatie www.vng.nl/thorbecke2024.

In search for democracy 3.0 – Stichting Nieuwe Helden

Stichting Nieuwe Helden is een project gestart over de toekomst van de democratie. Afgelopen jaar hebben ze [drie korte documentaires](#) gemaakt waarin ze democratische vernieuwers in Europa volgen. Ook zijn ze een interactieve research theater performance gestart. In heel Europa zijn ze de interactie aangegaan met het publiek: hoe ziet jouw ideale democratie eruit? Wat moet er veranderen om daar te komen? Daarnaast wordt in de show een berg inspiratie met de aanwezigen gedeeld: waar kun je aan denken bij vernieuwing van de lokale democratie? Dit hebben ze gecategoriseerd in zes bollen, waarin ze telkens twee sprekende voorbeelden hebben opgenomen (zie hieronder).

Om de bevindingen over deze performance te delen met het grote publiek hebben ze een [online platform opgericht](#), waar alle verzamelde content gedeeld wordt.

Deze show voor jouw college, raad of ambtenaren? Neem contact op met Jasper, zij kunnen een op maat gemaakt programma leveren!

Contactgegevens: Jasper van den Berg: jasper@companynewheroes.com

Meer weten:

- <https://stichtingnieuwehelden.nl/project/in-search-of-democracy-3-0/>
- <https://insearchofdemocracy.com/>

Thorbecke Inspiratie 15 & 22 april 2020

Studio Versbestuur

Studio Vers Bestuur is een lerend netwerk in Overijssel. Dit doen ze samen met gemeenten, waterschappen, dorpen, individuele inwoners. In hun netwerk staan drie dingen centraal: **doen, leren en delen**. Ze zoeken mensen die meedoen, zich mede-eigenaar voelen, bestuurders en politici die dingen durven los te laten. Tijdens de sessie op 15 april heeft Ferenc van Damme prikkelende voorbeelden benoemd. Benieuwd? Kijk op www.studioversbestuur.nl

Contactgegevens: Ferenc van Damme: F.v.Damme@overijssel.nl

Pitches

Twaalf pitchers hebben zich aan jullie gepresenteerd. Hieronder vinden jullie per pitch de belangrijkste informatie terug.

Alphen Centrum Begroot (gemeente Alphen aan den Rijn)

Onderwerp:	Alphen Centrum Begroot is een website waar ideeën/initiatieven voor Alphen Centrum ingediend worden door bewoners. Het initiatief wordt door de gemeente beoordeeld (met een 'ja tenzij' criterium) bij minimaal 25 likes, Stemmen kan vanaf 12 jaar. Het maakt gebruik van de software van OpenStad .
Contact:	Jochem de Groot: JdeGroot@alphenaandenrijn.nl
Meer weten:	Klik hier voor de website van Alphen Centrum Begroot
Suggesties:	- In Haarlem is met hetzelfde concept en software gewerkt. Contact: Angelina Scalzo: ascalzo@haarlem.nl - Movisie experimenteert met inclusieve online burgerbetrokkenheid bij mensen met een beperking. Contact: Daan de Bruijn: d.debruijn@movisie.nl

Werkgroep RSAB, RES West-Overijssel

Onderwerp:	Binnen de RES West-Overijssel is een regionale werkgroep opgericht met hierin een delegatie van iedere gemeenteraad, de Provinciale Staten, en het Algemeen Bestuur v.h. Waterschap. De werkgroep-leden fungeren o.a. als rapporteur van hun eigen organisatie en ze voorzien de bestuurslagen van procesadviesing.
Contact:	Annajorien Prins: A.Prins@overijssel.nl
Meer weten:	Lees hier meer over de RES West-Overijssel en de RSAB Werkgroep

Stadsdorp Elsrijk (gemeente Amstelveen)

Onderwerp:	Stichting Stadsdorp Elsrijk is een bewonersinitiatief in Amstelveen waar eigentijds nabuurschap centraal staat. Deze organisatie van bewoners heeft de ambitie om zorg en welzijn in deze wijk beter te organiseren: meer in overeenstemming met de wensen en behoeften van bewoners. Stadsdorp Elsrijk heeft de gemeente uitgedaagd om het welzijn in de wijk over te nemen. Het Stadsdorp werkt met vrijwilligers die ook bij inwoners langs gaan, om te zien of iemand ongezond of eenzaam is. Ook organiseren ze activiteiten voor inwoners en de buurt.
Contact:	Jasper Klapwijk: jasper@kantelingen.nl
Meer weten:	Zie de website stadsdorpelsrijk.nl

Het nieuwe Kiezen

Onderwerp:	Het nieuwe kiezen is in 2015 begonnen als een initiatief voor een nieuw politiek kiesstelsel en is uitgegroeid tot een platform waarin nieuwe democratische tools ontwikkeld worden die bijdragen aan beter geïnformeerde burgers. Zo ontwikkelden ze de Provincie Kieswijzer ; de eerste stemhulp zónder stellingen, maar mét een genuanceerd beeld per thema. Daarnaast werkt Het nieuwe kiezen aan experimenten om stemmen per standpunt
-------------------	---

Thorbecke Inspiratie 15 & 22 april 2020

	en formeren per onderwerp mogelijk te maken. Wilt u in uw gemeente experimenteren met tools die de inhoud centraal zetten? Neem dan contact op!
Contact:	Rudy van Belkom: info@hetnieuwkiezen.nl
Meer weten:	https://hetnieuwkiezen.nl/

De Verenigde Straten van Amsterdam

Onderwerp:	De Verenigde Straten van Amsterdam is een potentieel experiment waarvoor op dit moment overleg plaats vindt met de gemeente Amsterdam. Het beoogd directe democratie terug te brengen naar Amsterdam door ieder jaar een vertegenwoordiger per straat te loten/kiezen, die namens zijn straat deelneemt aan een jaarlijkse volksvergadering (naar het idee v.d. jaarlijkse volksvergaderingen in Zwitserland).
Contact:	Niesco Dubbelboer: niesco@meerdemocratie.nl
Meer weten:	Bekijk de pagina op de website van Pakhuis de Zwijger
Suggesties:	- Er zijn ervaringen opgedaan met een soortgelijk (kleinschaliger) project in de K-buurt, Amsterdam Zuid-Oost.

Statenwarmte (Statenkwartier, gemeente Den Haag)

Onderwerp:	Statenwarmte is een Haags bewonersinitiatief wat de regie heeft in het vormgeven v.d. energietransitie op wijkniveau. Hiervoor hebben zij de afgelopen jaren o.a. interviews gehouden, enquêtes afgenomen en bijeenkomsten georganiseerd met de wijkbewoners. Hierdoor liggen er nu 3 robuuste oplossingsrichtingen op wijkniveau. De gemeente ziet wat de wijk kiest als richtinggevend.
Contact:	Guido Enthoven: g.enthoven@imi.nu ; Tom Egyedi: tom@publiekeversnellers.nl
Meer weten:	https://statenwarmte.nl/
Suggesties:	- In de Utrechtse Vechtzoom buurt gebeurt iets soortgelijks, 90% vd buurt is inmiddels betrokken bij het van onder op ontwikkelen van buurtgerichte energie oplossing. - Overige wijken bezig met dezelfde opgave: Stichting Spaargas in Haarlem, Soesterkwartier in Amersfoort, Oranjewijk in Leeuwarden, Endona in Heeten.

Urban Future Studio (Universiteit Utrecht)

Onderwerp:	De Urban Future Studio doet (o.a.) onderzoek naar vernieuwende vormen van democratie en burgerbetrokkenheid in de energietransitie, o.a. door verandering van vorm en inhoud. Speerpunt is het vergroten van de inclusiviteit. Een grote rol is weggelegd voor 'soft spaces': informele ontmoetingsplekken waar sociaal contact onderhouden kan worden, samen gegeten wordt, maar ook nagedacht kan worden over de vormgeving v.d. energietransitie. Een van de uitdagingen binnen hun werk is het vergroten v.d. verbeelding van mogelijkheden bij participanten, bijvoorbeeld door gebruik van gaming/VR.
Contact:	Irene Bronsvoot: i.bronsvoot@uu.nl
Meer weten:	Lees hier meer over de Urban Future Studio. Klik hier voor het essay 'Vormgeven aan inclusieve ontmoetingen in de energietransitie'
Suggesties:	- Studio Vers Bestuur heeft ook met veel leer-succes geïnvesteerd in De Wilde Deerne . Contact: F.v.Damme@overijssel.nl

Experiment 'Grenzeloos bestuur' (gemeente Langedijk)

Onderwerp:	In de regio Alkmaar onderzoeken zeven gemeenten de mogelijkheden voor een Thorbecke experiment genaamd 'Grenzeloos bestuur'. Het streven van dit experiment is zoeken naar mogelijkheden om samen te werken, zodanig dat inwoners geen beperking ervaren van gemeentegrenzen: hoe sluit het openbaar bestuur aan bij wat nodig is om maatschappelijke uitdagingen op te lossen? Gemeenten Langedijk en Heerhugowaard zien kansen om dit experiment te verbinden aan de ontwikkeling van een op kernen/wijken afgestemd beleid.
Contact:	Iris Visser: I.Visser@gemeentelangedijk.nl

Thorbecke Inspiratie 15 & 22 april 2020

Pol.is

Onderwerp:	Pol.is is een open source digitale tool die gebruik maakt van enquêtes. De enquête poneert stellingen met een aantal standpunten, die bewoners al dan niet kunnen aanvullen. Doormiddel van AI worden dan mening-groepen gemaakt, op basis v.h. stemgedrag. Het bijzondere aan Pol.is is dat de uitkomst niet een 'ja' of 'nee' is, maar een aantal genuanceerde standpunten waar de meeste mensen het over eens zijn. Via het BZK innovatiefonds zijn gemeente Amsterdam en Groningen bezig met een pilot!
Contact:	Anne de Zeeuw: anne@netdem.nl
Meer weten:	Klik hier voor de website van Pol.is, of hier voor een toelichting op Nesta.org
Suggesties:	- In de bundel ' Doen durven of de waarheid ' van de ROB staat ook een stuk over Pol.is.

Politieke vernieuwing in gemeente Kaag en Braassem

Onderwerp:	De gemeente Kaag en Braassem werkt met een raadsakkoord i.p.v. een coalitieakkoord, waardoor coalitie-oppositie gesteggel verleden tijd is. Daarnaast werken ze zonder beleidsnota's en zonder ingewikkelde subsidieprocedures!
Contact:	Floris Schoonderwoerd: fschoonderwoerd@kaagenbraassem.nl
Meer weten:	- Luister hier naar een podcast interview met Floris Schoonderwoerd - Lees hier het evaluatierapport m.b.t. het raadsakkoord

OpenBesluitvorming.nl (Argu)

Onderwerp:	Argu (app in ontwikkeling) digitaliseert raadsdocumenten uit allerlei gemeenten en maakt deze interactief, zodat internen en externen er op kunnen reageren. Hierdoor wordt digitale besluitvorming mogelijk en toegankelijk gemaakt.
Contact:	michiel@argu.co
Meer weten:	Kijk op Openbesluitvorming.nl

Interactieve begrotingsapp (gemeente Waalwijk)

Onderwerp:	in Waalwijk werken ze aan de doorontwikkeling van de begrotingsapp, waardoor raadsleden straks digitaal integraal aantekeningen kunnen maken in de begroting, zichtbaar voor raadsleden, college, ambtenaren en inwoners.
Contact:	Tom Bartels: tbartels@waalwijk.nl
Meer weten:	Klik hier voor de online begrotingsapp

Vraag en antwoord

Tijdens de tweede sessie op 22 april hebben we een viertal prangende vragen behandeld. Hieronder vinden jullie de vragen terug en alle tips, tricks en aanknopingspunten die voorbij zijn gekomen.

1. Digitale participatie is hot; BZK, VNG, Amsterdam, Den Haag en anderen werken aan een online participatie-toolbox OpenStad. Wat zijn positieve voorbeelden?

Eerste reactie David Bos (gemeente Den Haag)

Gemeente Den Haag heeft nu negen tools van OpenStad in gebruik. Op dit moment is de gemeente met VNG en BZK in gesprek om te kijken hoe ze deze opensource software voor meer gemeenten beschikbaar kunnen maken.

In Openstad zitten verschillende functionaliteiten, bijvoorbeeld:

- een functionaliteit om ideeën, plannen, etc. te uploaden en op een kaart te plotten
- een functionaliteit waar plannen van bewoners/gemeente likes/dislikes kunnen ontvangen, evt. met argumenten
- stem-functionaliteiten: stem op (verschillende) plannen. Evt. met authenticatiemogelijkheden voor officiële stemmingen

Thorbecke Inspiratie 15 & 22 april 2020

- een functionaliteit waarbij je een soort interactieve enquête kunt maken met schuifjes, dilemma's, keuzes en vraagstukken, meer gericht op beleidsvraagstukken.

Klik [hier](#) voor meer informatie over Open Stad

Meer info over de toepassing van Open Stad in jouw gemeente? Stuur een email naar David Bos:

David.bos@denhaag.nl

Suggesties uit de chat

Initiatieven

- Den Haag: <https://bezuidenhoutwestbegroot.nl/>, www.mariahoeveknaptop.denhaag.nl
- Haarlem: www.schalkwijk aanzet.nl. Contact: Mieke Bergkamp: mbergkamp@haarlem.nl
- Rotterdam gaat ook live in juni met een soortgelijk platform.

Meer info

- Klik [hier](#) voor een publicatie van DiA over digitale tools omtrent digitale democratie
- Gemeente Rotterdam heeft voor haar ambtenaren een handreiking 'digitale participatie' opgesteld.
- Niet met open source aan de slag? Dan is de tool van [Citizenlab](#) een alternatief!

2. Wat is de impact van de Coronacrisis op de lokale agenda's m.b.t. democratische vernieuwing? Wat gebeurt er in jouw gemeente?

Eerste Reactie Joop Hofman

- Veel onlineprocessen, maar vaak wel op dezelfde manier als voorheen
- In de samenleving ontstaan wel veel nieuwe soorten participatie. Veel nieuwe gangmakers die hun oorsprong hebben in de Corona-crisis en nu een initiatief ontwikkelen, die nieuwe verbanden smeden en collectieve zaken regelen. Ze staan los van reeds bestaande wijkverbanden.
- Spreken we nog met de echte makers van de samenleving? Is dat niet die nieuwe generatie?

Suggesties uit de chat

- In Alphen bundelen ze alle Corona gerelateerde initiatieven op [één website](#). In het projectplan 'Nafase' kijken ze vanuit de crisisorganisatie hoe ze deze initiatieven kunnen vasthouden en versterken.
- Klik [hier](#) voor de LSA-webinar over democratie-online in Corona tijden.
- [NLZVE](#) komt met een [witboek](#) over de opleving van initiatieven door corona en hoe je de structuur van initiatieven kunt bestendigen.
- [NLZVE](#) heeft ook een [bloemlezing](#) geschreven over burendiensten in tijden van Corona
- Een [artikel in de Correspondent](#) over hoe Corona macht en politiek verandert wereldwijd.

3. Gemeenteraad als aanjager/obstakel voor democratische vernieuwing? Gezocht: tips voor een goed gesprek met de raad. Wat zijn succesfactoren en leuke voorbeelden?

Eerste reactie Maike Popma

- De publicatie 'Tussen Thorbecke en Filterbubbel: Raadsleden in de informatiesamenleving' is [hier](#) te lezen.

Suggesties uit de chat

- In Hoorn is de gemeenteraad juist aanjager. Er is ook een breed samengestelde werkgroep bestuurlijke vernieuwing die aanjaagt (Margriet Vernes: m.vernes@hoorn.nl)

Thorbecke Inspiratie 15 & 22 april 2020

- Zeist is mogelijk een interessant voorbeeld met De maaltijd van Zeist. (Hanneke Snippen: H.Snippen@zeist.nl)
- Studio Vers Bestuur doet veel leerzame trajecten met gemeenteraden (Ferenc van Damme: F.v.Damme@overijssel.nl)
- Buurten in Oosterhout nodigen de raden uit voor buurtbezoeken, dat stimuleert raadsleden erg om na te denken over participatie (Hanneke Herders: H.Herders@oosterhout.nl)
- Wat kan helpen is als de raad ook buiten verkiezingstijd praat met bewoners in de buurt
- Dit knelpunt speelt ook bij de P10 gemeenten. Daar werd geopperd om reflectiebijeenkomsten te houden, waarin de raad reflecteert op de relatie met de samenleving.
- In Meijerijstad hebben ze een bus tour met raadsleden georganiseerd langs diverse initiatieven (Ted van de Wijdeven: tvandewijdeven@meijerijstad.nl)
- Gesprek in de raad begint met het 'afschaffen' van inwerkprogramma's van nieuwe raad, want daar wordt iedereen in een traditionele mal geduwd.
- [QSLD Raad: Draaiboek Hoe Dan! De raad in de meervoudige democratie](#): Laat de raad zich focussen op democratische proceskwaliteit i.p.v. de inhoud.

4. Omgevingswet en participatie; de wet is uitgesteld, maar gemeenten moeten wel participatiebeleid formuleren. Welke gemeente is al klaar en wie kan lessen delen?

Eerste reactie Saskia Buitelaar

- Uitgangspunt v.d. omgevingswet is 'stimuleer de participatie'. Hieronder enkele aanknopingspunten.
- In Amsterdam stimuleren ze participatie door in de voorfase van de vergunningaanvraag een omgevingstafel te organiseren.
- VNG heeft een [checklist](#) gemaakt voor de raad: is het huidige participatiebeleid al omgevingswet-proof?
- Tijdig betrekken van de raad bij het vormgeven van participatiebeleid is belangrijk, want dan voorkom je dat een breed participatie traject alsnog gevolgd wordt door een raadszaal vol met boze bewoners.
- Het helpt als de raad vooraf aangeeft en weet wat de verwachtingen zijn die zij hebben bij participatie. Overigens kan de gemeenteraad ook beslissen of burgers ondersteuning vanuit de gemeente krijgen om te participeren. Dit kun je ook in een participatieverordening vastleggen.
- Gemeente Hilversum heeft een leidraad voor initiatiefnemers gemaakt. De gemeente beoordeelt het participatieresultaat op basis van 3 aspecten: 1) zijn de belangen goed in beeld, 2) is er een kwalitatief hoogwaardig plan ontstaan en 3) vergroot het ook het draagvlak?
- Gemeente Alkmaar heeft een stroomschema ontwikkeld om initiatiefnemers aan de hand te nemen in het hele participatieproces. Uitgangspunt is om zo vroeg mogelijk in het aanvraag proces de participatie aan te gaan, en deze zo hoog mogelijk op de participatieladder uit te voeren. Ze zijn hier met 3 pilots bezig. Lees er [hier](#) meer over!
- Gemeente Delft ontwikkelde het '[Delft's doen](#)': zij hebben spelregels opgesteld die in de voorbereiding van elk initiatief bruikbaar zijn, gemaakt in samenspel van gemeente, bewoners, ondernemers.

Suggesties vanuit de chat:

Thorbecke Inspiratie 15 & 22 april 2020

- Vanuit DiA is recent een ontwikkeltraject afgerond: 'spelregels voor democratische processen' (Jornt van Zuylen: jornt.zuylen@vng.nl)
- Er is ook wetgeving in de maak over een participatieverordening/beleid, n.a.v. Right to Challenge. Deze hangt heel erg samen met de omgevingswet. **Tip:** ga de komende jaren aan de slag met het herijken van je participatiebeleid, vooruitlopend op deze twee wetgevingstrajecten!
- Lees [hier](#) het werkboek participatie v.d. gemeente Groningen
- Gemeente Horst aan de Maas werkt aan/met de 'omgevingsdialoog. Zijn nu bezig met de ontwikkeling van een protocol hiervoor.
- Studio Vers Bestuur heeft een evaluatie-krant gemaakt over 4 jaar politieke, bestuurlijk en participatieve innovatie. Contact: Ferenc van Damme: F.v.Damme@overijssel.nl
- Op de website van [Involve](#) is een publicatie te vinden over online dialogen organiseren: UK Climate Assembly, 100 deelnemers, online dialoog, gelote inwoners.
- [ISMaatwerk](#) is in Heerhugowaard voor de omgevingswet digitale dialoogsessies aan het organiseren.
- Gemeente Raalte is i.h.k.v. de omgevingsvisie bijna klaar met het hoofdstuk 'hoe doen we het met elkaar', opgesteld in een uitgebreid participatieproces (Sharon Neulen: Sharon.neulen@raalte.nl)
- Klik [hier](#) voor de participatienotitie van provincie Zuid-Holland.
- Gemeente Kaag en Braassem heeft een conceptversie omgevingsvisie met participatiedialoog en omgevingstafel (Guido van Enckevort: GvanEnckevort@Kaagenbraassem.nl)
- Klik [hier](#) voor informatie over het praktijkvoorbeeld Omgevingswet gemeente Amsterdam
- Klik [hier](#) voor een overzicht van regels over participatie in de omgevingswet.
- Klik [hier](#) voor uitleg over participatie bij vergunningverlening
- Klik [hier](#) voor de wegwijzer participatie bij vergunningverlening.
- Op [deze](#) pagina lees je een toelichting over participatie binnen de omgevingswet voor raadsleden.

Reflectie

Roel During (WUR)

- Hoe wordt er aan verslaglegging gedaan over experimenten? En hoe kun je deze gebruiken om ook de meerwaarde van die experimenten te laten zien t.o.v. 'business as usual'?
- Je ziet experimenten die techniek gedreven zijn, en anderen zijn juist sociaal/democratisch/bestuurlijk gedreven. Kun je deze meer bij elkaar brengen? Zoeken naar Bijvoorbeeld meer geïnformeerde vormen van democratie, en de rol van citizen science?
- Veel van de initiatieven gaan over het *empoweren* van mensen met goede zin, tijd, geld en middelen. Hoe kunnen we de inclusiviteit vergroten? Denk aan jongeren en klimaat!

Roeland (Berenschot)

- Mooi om te zien dat investeringsvragen en ondersteuningsaanbod cyclisch aan bod komt.
- Mooi om te zien dat er zowel experimenten waren gericht op een gezamenlijk doel, als experimenten gericht op het realiseren van randvoorwaarden of een systeem.
- Hoe kan de worsteling tussen het 'oude en het nieuwe bestuur' beslecht worden? Drie richtingen:
 - leren over wat wel en niet werkt (leren organiseren en politiseren): dit organiseren zorgt voor makkelijker groeien v. experimenten intern.
 - politiek vindt het lastig om los te laten. Wellicht politiek het eerste woord geven? Groningen en Lisse zijn hiervan mooie voorbeelden.
 - bij veel gemeentes waar fasering en verantwoordelijkheden v. projecten niet aansluiten op bevoegdheden, mislukt het experiment. Gezocht wordt nog naar succesvolle experimenten waarbij burgers worden meegenomen in traject, zonder dat zij hierdoor de politiek in getrokken worden!

Thorbecke Inspiratie 15 & 22 april 2020

Astrid Nienhuis (gemeente Heemstede)

- Maak inzichtelijk wat het oplevert! Welke dilemma's komen langs, welke oplossingen zijn ervoor? Gebruik hiervoor bijvoorbeeld de zes bollen van In search of Democracy 3.0: welke experimenten zijn er voor welke dilemma's?
- Weinig aandacht voor jeugd: mogelijk interessant is schaduwverkiezingen organiseren
- In veel pitches werd onderzoek genoemd naar de experimenten. Kan DiA dit onderzoek zichtbaar maken? Bijv. ook de uitkomsten van de show In Search of Democracy 3.0? Iedere gemeenteraad zal namelijk vragen: 'wat is de opbrengst': op zoek naar wetenschappelijke onderbouwing, terwijl er waarschijnlijk dus al veel bestaat, maar niet gebundeld!
- Kan de VNG een paar Thorbecke experimenten in de aanbidding doen?